

Likabehandlingsplan

- **plan för arbetet mot trakasserier, diskriminering och kränkande behandling**

Granlo förskola och Granlohögs förskola

Giltighetstid: 2021-01-01 - 2021-12-31

Ansvarig rektor: Ann-Charlott Wiman

1. Syfte och bakgrund

Det råder ett absolut förbud mot att kränka, diskriminera eller trakassera barn. All personal har handlingsplikt och skyldighet att utreda och vidta åtgärder. Syftet med en likabehandlingsplan är att barnen ska skyddas mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Planen beskriver enhetens systematiska arbete, för barn, personal och vårdnadshavare.

Skollagen fastställer att alla skolformer ska arbeta målinriktat för att förebygga och förhindra kränkande behandling. En plan för arbetet ska varje år beskriva verksamhetens mål och de åtgärder som planeras. Genomförandet av dessa åtgärder ska sedan utvärderas i efterföljande års plan. Skolverket anger att planen ska utgå från en kartläggning av nuläget, som beskriver risker och analyserar orsaker.

2. Vision och arbetssätt

Barnen som slutar ska känna att de under sina år på förskolan blivit respekterad för den man är, lyssnade till och ”sedda”. De ska känna att de blivit tagna på allvar om en kränkning av något slag skett. Föräldrar ska vara trygga i, att om något hänt deras barn, ska information om detta ske skyndsamt.

3. Förskolans vision/helhetssyn

- Ha modet att acceptera att du är du och jag är jag.
- Om jag säger något negativt blir jag ändå bra bemött.
- Täta diskussioner om olika förhållningssätt och kunna förändra tankesätt och arbetssätt. Vi är öppna och ärliga mot varandra och mot föräldrar. Vi strävar efter att se alla barn och ge varje barn det specifika det behöver.
- Öppenhet; På vår förskola ska alla känna sig välkomna och lyssnade till. Vi ser olikheter som en tillgång.
- Alla får visa känslor och allas kompetenser tas tillvara.
- Helhetssyn; Alla är olika individer med olika behov. Vi arbetar med etik och moral på barnens nivå. Vi förstår och respekterar barns och föräldrars olika förutsättningar och åsikter. Alla barn är allas barn!
- Genom att uppmärksamma, dokumentera och rapportera incidenter skapas möjligheter att ändra regler och rutiner och därmed öka säkerheten i verksamheten. I Sundsvalls kommun ska rapporteringssystemet LISA användas. Varje tillbud, olycksfall, våld, hot och kränkande behandling ska rapporteras. På detta sätt kan statistik föras och reflektion göras.

4. Kartläggning av riskområden

Det finns alltid en risk för diskriminering och kränkande behandling om det förekommer i samhället eller i hemmet. Som pedagog måste man vara ”steget före” och kunna uppfatta om det finns risk för kränkande behandling. Här beskrivs resultat och slutsatser av kartläggningen¹. Var är vi? Hur ser nuläget ut på enheten? Vilka

---

¹ Exempel på områden som kan behöva kartläggas, utöver den direkta förekomsten av kränkningar, trakasserier och diskriminering, är psykosocial och fysisk studiemiljö, trygghet och trivsel,

risker och riskområden har identifierats? Vilka orsaker ligger bakom? Kartläggning görs för varje förskoleavdelning.

5. Mål för arbetet

På Granlo och Granlohögs förskolor serveras mat till barn som behöver specialkost på grund av medicinska, etiska eller religiösa skäl. Det är viktigt att alla barn kan äta den mat som serveras oavsett t.ex. funktionsvariation eller religion. Specialkost ska serveras till matgäster som av medicinska, etiska eller religiösa skäl har behov av särskild mat (Sundsvalls kommuns måltidspolicy).

Materialet ”Tio små kompisböcker” och ”Kompiskort” består av tio böcker som tar upp olika problemställningar kring att vara en bra kompis. De handlar om Kanin och Igelkott som är bästa vänner, men ibland blir även de osams. I kompismaterialet hittar man berättelser om Kanin och Igelkott med utgångspunkt i situationer som de flesta barn känner igen från sin egen vardag. Ett material som är lätt att arbeta med för pedagogerna. Målet är att Kompismaterialet ska vara ett stöd i det svåra likabehandlingsarbetet och att barnen tar till sig av de samtal som följer.

6. Handlingsplan

Personalen behöver utbildning och mer kunskap om kränkande behandlingar och situationer som kan uppstå; t.ex. mobbing, sexuella trakasserier eller rasism. Personalen, och i vissa fall även barnen, ingriper när något händer barn emellan. Den aktuella situationen diskuteras samt hur den uppstått. Vi kontaktar alla berörda för ett möte och gemensamma åtgärder. Om behov föreligger kontaktas rektor. Berörd personal är ansvarig. Anteckningar förs kontinuerligt så att allt kan följas upp. Alla berörda har ett uppföljningssamtal efter en tid.

Vi kartlägger var det blir konflikter. Vi är fler vuxna där detta sker och/eller ändrar i miljöerna. Åtgärder genom att använda känslkort, böcker i ämnet och samtal på samlingarna. Vi reflekterar över likabehandlingsplanen regelbundet; vid varje planeringstillfälle alternativt vid varje APT. Det främjande arbetet består av att vi pratar om/skriver ned hur situationen undviks och vilka åtgärder som behöver vidtas. Gruppindelning bestående av olika konstellationer är också en åtgärd så de vuxna kan koncentrera sig på färre barn och ”se” varje barn.

---

jämställdhet och inkludering. Språk och attityder, speciellt i förhållande till diskrimineringsgrundande kategorier, är ofta ett bra område att arbeta med, eftersom ett olämpligt språkbruk kan leda till en otrygg studiemiljö.

Kartläggningen kan till exempel bestå av underlag från enkäter, trygghetsvandringar, observationsstudier, LISA-system, hälsosamtal och andra genomförda samtal/intervjuer med barn/elever/personal/vårdnadshavare.

Värdegrundsarbetet ska genomsyras, konkretiseras och samtalas om i det vardagliga arbetet.

Vi fortsätter att arbeta med ”Tio små kompisböcker” och ha som mål att få det till en återkommande aktivitet. En bok/månad där avdelningspedagogerna ansvarar för att det genomförs. Utvärdering på varje APT. Det har visat sig vara en framgångsfaktor att ”dagligen och stundligen” tala med barnen om känslor, beteenden och uppmuntra alla goda handlingar vi ser barnen göra.

7. Utvärdering av genomförda insatser

Utvärderingen görs en gång per år av pedagogerna under en planerings/utbildningsdag, Rektor ansvarar för att utvärderingen blir gjord och följs upp. Därefter bestämmer vi hur vi ska fortsätta det förebyggande arbetet. Tio små kompisböcker arbetar vi med regelbundet över året. En bok/månad. Arbetslagen ansvarar, planerar och genomför. En stående punkt på APT med uppföljning och delge varandra tips om arbetssättet.

8. Barns/elevs delaktighet i arbetet

De äldsta barnen medverkar till att utforma trivselreglerna på förskolan. De ska vara aktuella och kända av alla.

9. Rutiner för akuta situationer

Rutiner när barn kränker barn

- Den/de som upptäcker eller får vetskap om händelsen kontaktar en avdelningspedagog som får information om händelsen. Samtal med berörda barn av den som sett händelsen och om möjligt en avdelningspedagog.
- Avdelningspedagogen informerar rektor.
- Vårdnadshavare kontaktas.
- Skyndsamt anmälan till LISA-systemet. Utöver anmälningskyldigheten inträder också utrednings- och åtgärdsskyldighet.
- En utredning utifrån händelsen påbörjas, där även förskolans atmosfär och kultur ingår i kartläggningen.
- I vissa situationer kan barnstödsteamet behöva kopplas in.
- Upprätta tid för uppföljning och utvärdering.

Rutiner när vuxen kränker, trakasserar eller diskriminerar barn

- Rektor utreder och ansvarar för dokumentation, uppföljning och kontakt med barnets vårdnadshavare.
- Anmälan går vidare till huvudman och i vissa fall kontaktas fackliga representanter.

9. Bilaga: definitioner och begrepp

Diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen

Med diskrimineringsgrund menas de kategorier av personer eller de karakteristika som skyddas av diskrimineringslagstiftningen:

• Kön

Diskriminering och trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till barns könstillhörighet. Sexuella trakasserier är kränkningar av sexuell natur. De kan ta sig uttryck i sexualiserat språkbruk, tafsande eller visning av pornografiskt material. Vuxna i skolan måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse.

• Könsidentitet eller könsuttryck (i diskrimineringslagen könsöverskridande identitet eller uttryck)

Att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön

• Etnisk tillhörighet

Diskriminering och trakasserier som har samband med etnisk tillhörighet kan vara förlöjligande eller skämt kopplat till en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, ras eller hudfärg. Skolan/skolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

• Religion eller annan trosuppfattning

Skolan/förskolan får inte missgynna någon elev/barn på grund av hans eller hennes religion. I skolan ska föräldrar kunna lämna sina barn utan att de blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Skolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism eller agnosticism.

• Funktionsnedsättning (i diskrimineringslagen funktionshinder)

Funktionsnedsättningar kan vara fysisk, psykisk eller intellektuell och påverka livet på olika sätt. Hit räknas både sådana som syns, och sådana som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, hörsel och synskador, ADHD och dyslexi. Graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse. Anm. Funktionshinder uppstår när personer med funktionsnedsättning upplever begränsning i relation till omgivningen.

Funktionshinder är inte en egenskap hos individen utan det är miljön som kan vara funktionshindrande.

- **Sexuell läggning** Skolan/förskolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning. Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexuallitet. Skolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till barnen.

- **Ålder** Det är fortsatt tillåtet att särbehandla på grund av ålder om:

- särbehandling gäller tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, särskola och specialskola samt om

- särbehandling har ett berättigande syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga.

Direkt diskriminering Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Direkt diskriminering känns igen genom likartade fall behandlas olika. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på detta program.

Indirekt diskriminering Med indirekt diskriminering menas lika behandling av olika fall. Krav som verkar neutrala men som i praktiken innebär att en viss grupp missgynnas. Det sker t.ex. när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, diskriminerar skolan indirekt de barn som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäliga tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Den som låter bli att genomföra skäliga tillgänglighetsåtgärder kan komma att göra sig skyldig till diskriminering.

Trakasserier Ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Begreppet ”sexuella trakasserier” innebär ett handlande av sexuell natur som för den skull inte behöver ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Anm. Diskriminering är när en vuxen i skolan missgynnar ett barn och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier

som utförs av skolans personal kan också vara diskriminering och kan t.ex. ske genom skolans regler, undervisning, läroböcker etc.

Kränkande behandling enligt skollagen Skolan/förskolan ska förebygga och förhindra det som i skollagen benämns som kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Det definieras som ett uppträdande som, utan att ha någon koppling till någon särskild diskrimineringsgrund, kränker ett barns eller en elevs värdighet. Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala, texter och bilder.

Fler begrepp

- **Mobbning** En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.
- **Rasism** En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.
- **Främlingsfientlighet** Rädsla för och/eller stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.
- **Homofobi** En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- eller bisexuella personer.